

تأثیر کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر شهرت شرکت

بعقوب دانشی^۱

علی اسماعیل زاده مقری^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۲۳

چکیده

طی چند دهه گذشته، شهرت شرکت اهمیت فزاینده‌ای برای مدیران و دانشگاهیان پیدا کرده است. تحقیقات نشان داده است که ریسک شهرت، یا خطر از دست دادن شهرت، از همه ریسک‌های شرکت نشأت می‌گیرد. هنگامی که یک ریسک، شرکت را وارد بحران می‌کند، ممکن است منافع برخی از ذینفعان برآورده نشود و شهرت شرکت ممکن است از بین برود. هرچه کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی مؤثرتر باشد، شرکت با بحران‌های کمتری مواجه خواهد شد و خطر کمتری برای از دست دادن شهرت شرکت وجود خواهد داشت. هدف از این مقاله بررسی تأثیر کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر شهرت شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که از این میان تعداد ۱۰۰ شرکت به‌عنوان نمونه انتخاب و بررسی گردیدند. نتایج حاصل از آزمون مدل رگرسیونی به روش توییت نشان داد که کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر شهرت شرکت‌های مورد مطالعه تأثیر معنی‌دار دارد.

واژه‌های کلیدی: کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی، ویژگی‌های کمیته حسابرسی، شهرت شرکت.

۱- گروه حسابداری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. E-mail: yaghob.daneshi@gmail.com

۲- گروه حسابداری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. نویسنده مسئول E-mail: alies35091@gmail.com

۱- مقدمه

حسن شهرت مفهومی است که کلیه افراد ذی‌نفع شرکت از مزایای آن بهره‌مند می‌شوند و تأثیر آن بر همه اجزای سازمان قابل‌مشاهده و بررسی است. هرچند مفهوم حسن شهرت از گذشته‌های بسیار دور، یک مفهوم شناخته‌شده بوده، اما تحقیقات دانشگاهی درباره آن و به‌خصوص در حوزه کسب‌وکار و تجارت، قدمتی بیش از نیم‌قرن ندارد. فاز نخست این تحقیقات به دهه‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۷۰ برمی‌گردد و از اواسط دهه ۱۹۸۰، مدیران به اهمیت استراتژیک ایجاد و حفظ حسن شهرت به‌عنوان یک مزیت رقابتی پی بردند و سرمایه‌گذاری‌های بیشتری برای این تحقیقات انجام دادند، زیرا به اعتقاد آن‌ها بهترین راه اعتماد به شرکت‌ها داشتن حسن شهرت بود. یکی از دلایل این اعتماد آن است که حسن شهرت به‌عنوان یک دارایی غیرملموس، قابل‌تقلید و کپی‌برداری توسط دیگران نیست و صاحب این دارایی، نیازی به قوانین حقوقی و مالکیت برای حفظ و نگهداری آن ندارد (نجم روشن و دیگران، ۱۳۹۰). طبق اظهارات براون و لاگردان (۱۹۹۹) شهرت شرکت، ارزیابی‌های افراد بیرون از شرکت در مورد آنچه شرکت در حقیقت می‌باشد، تعریف می‌گردد و این‌که چگونه تعهدات و انتظارات سهامداران خود را برآورده می‌سازد و این‌که چگونه عملکردهای کلی خود را به‌طور هرچه مؤثرتر با محیط اجتماعی سیاسی منطبق می‌سازد. از دیدگاه علمی، اگرچه عملکردهای مالی از منافع اولیه شرکت می‌باشد، شهرت نیز معیاری است جهت اندازه‌گیری موفقیت شرکت و از منافع آن به‌حساب می‌آید. علاوه بر این، بسیاری از دانشمندان بیان می‌کنند که شهرت و شهرت مثبت، یک دارایی اصلی راهبردی است که به ایجاد و حفظ مزیت رقابتی شرکت‌ها کمک می‌کند. در مقابل، ذی‌نفعان از این علائم در برداشت‌های خود و یا مشارکت با این‌گونه شرکت‌ها استفاده می‌نمایند (گالبریث^۱، ۲۰۱۰). مطالعات بسیاری نظیر گالبریث (۲۰۱۰)، براون و لاگردان (۱۹۹۹) و هال^۲ و لی^۳ (۲۰۱۶) بر این رأی هستند که شهرت شرکتی منجر به ایجاد ارزش‌های استراتژیکی برای آن شرکت می‌شود. شهرت شرکت که با تشخیص ذی‌نفعان با توجه به ارزیابی بلندمدت از پتانسیل اجتماعی اقتصادی سازمانی حاصل می‌گردد به‌عنوان دارایی نامشهود باارزش و بسیار مهم تلقی می‌گردد. یک شرکت باشهرت بالا رقابت در یک صنعت را به حداقل رسانده و موقعیت اجتماعی شرکت را افزایش داده و بدین ترتیب بر ترجیحات مشتریان و رفتار خرید آنان تأثیر بسزایی گذاشته، در نتیجه با قیمت‌گذاری و فروش بالای محصولات و خدمات خود به سود بیشتری دست می‌یابد. بر اساس تئوری مبتنی بر منابع شرکت‌های با شهرت بالا دارای مزیت رقابتی بالا بوده و سودهای کلانی را به دست می‌آورند. مطابق با مطالب بالا انتظار می‌رود که شهرت بالای شرکتی منجر به عملکرد بالای مالی شود.

¹ Galbreath

² Hal

³ Le

همچنین هال و لی (۲۰۱۶) ثابت کردند که عملکرد مالی بالا، وجود کمیته حسابرسی و مدیران با دانش بالا و همچنین کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی، شرکت را از دید جامعه کسب و کار مطرح کرده و بدین ترتیب منجر به افزایش شهرت شرکتی می‌شود.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

کمیته حسابرسی، نقش کلیدی در نظارت، بازرسی و مشاوره در مدیریت ریسک سازمانی در اجرای سیستم‌های کنترل حسابداری داخلی و تهیه صورت‌های مالی دارد (الماهرگ و همکاران^۱، ۲۰۱۵). نیاز کمیته حسابرسی برای داشتن یک متخصص مالی در میان اعضای آن، باعث شده است که تحقیقات قابل توجهی در مورد این که آیا این تخصص مالی تفاوت ایجاد می‌کند یا خیر، صورت بگیرد (کلین و همکاران^۲، ۲۰۰۶، نیکر و همکاران^۳، ۲۰۱۳). به‌عنوان مثال بدولاتو و همکاران، (۲۰۱۴) دریافتند که کمیته‌های حسابرسی همراه با تخصص مالی و وضعیت نسبی بالا، با مدیریت سود کمتر مرتبط است. تیان^۴ و کیوا^۵ (۲۰۱۲) همچنین دریافتند که حضور یک کارشناس مالی در کمیته حسابرسی، ریسک سازمانی را کاهش می‌دهد در حالی که دیویدسون^۶ (۲۰۰۴)، گزارش کردند که زمانی که اعضای جدید کمیته حسابرسی دارای تخصص مالی باشند، واکنش قیمت سهام به‌طور قابل توجهی مثبت است. اگرچه روبینسون^۷ و البرینگ^۸ (۲۰۱۴) دریافتند که تخصص حسابداری به نظارت کمیته حسابرسی و استقلال حسابرس کمک می‌کند، آن‌ها گزارش می‌دهند که تخصص مالی وسیع‌تر، مکانیسم مؤثری نیست. بدارد^۹ و گندرون^{۱۰} (۲۰۱۰) گزارش می‌دهد که ۵۷٪ از مطالعات نشان‌دهنده یک رابطه مثبت بین تخصص مالی و اثربخشی کمیته حسابرسی می‌باشند، در حالی که ۱۰٪ مقالات این رابطه را منفی در نظر می‌گیرند و ۳۳٪ باقی‌مانده، گزارش کرده‌اند که این رابطه خیلی قابل توجه نیست. بنابراین، در شواهد ارائه شده توسط بدارد و گندرون (۲۰۱۰)، اثربخشی تخصص مالی در کاهش سوء گزارش‌های مالی ارائه شده است. طبق نظر کلین (۲۰۰۲)، اعضای کمیته حسابرسی به‌طور منظم، در نقش خود به‌عنوان ناظران فرایند گزارش دهی مالی شرکت، با مدیران و حسابرسان شرکت به‌منظور بررسی وضعیت مالی شرکت، روند حسابرسی و کنترل حسابداری داخلی ملاقات دارند. برای بهبود اثربخشی رسوایی‌های حسابداری کمیته

¹ Almahrog et al.

² Klein et al.

³ Naiker et al.

⁴ Tian

⁵ Qi

⁶ Davidson

⁷ Robinson

⁸ Albring

⁹ Bédard

¹⁰ Gendron

حسابرسی، مانند رسوایی انرون^۱ در ایالات متحده، در حال حاضر در بسیاری از کشورها برخی از اعضای کمیته حسابرسی نیاز به تخصص مالی دارند (دونلسون و همکاران^۲، ۲۰۱۴؛ بدارد و گندرون، ۲۰۱۰؛ کمیته بلو ریبون^۳، ۱۹۹۹؛ دفتر حسابداری عمومی، ۱۹۹۱؛ قانون ساربینز آکسلی^۴، ۲۰۰۲؛ کمیته اسمیت، ۲۰۰۳). بیٹی و رامش (۲۰۰۲) معتقدند که نظارت مناسب کمیته حسابرسی بر اقدامات مدیریت و گزارش‌های مالی منجر به افزایش کیفیت آن‌ها می‌گردد که این امر منجر به اطمینان سرمایه‌گذاران و شهرت دهندگان شده و در نهایت منجر به بالا رفتن شهرت شرکت می‌گردد. از سوی دیگر تحولات عمده در محیط کسب‌وکار مثل جهانی شدن و سرعت‌بالای تغییرات در فناوری، باعث افزایش رقابت و دشواری مدیریت در سازمان‌ها گردیده است. در محیط‌های پیچیده سازمان‌ها نیازمند مدیرانی هستند که این پیچیدگی‌های ذاتی را در زمان تصمیم‌گیری‌های مهمشان لحاظ و تفکیک کنند. مدیریت ریسک مؤثر بر مبنای اصول مفهومی معتبر قرارداد، بخش مهمی از این فرآیند تصمیم‌گیری را تشکیل می‌دهند. می‌توان گفت که مدیریت ریسک سازمانی، فرآیند شناسایی، ارزیابی و انجام اقدامات کنترلی و اصلاح ریسک‌های اتفاقی بالقوه‌ای است که مشخصاً پیشامدهای ممکن آن، خسارت یا عدم‌تغییر در وضع موجود می‌باشد. مدیریت ریسک واحد تجاری، ریسک سازمانی را مدیریت می‌کند تا اطمینان قابل قبولی برای دستیابی به اهداف واحد تجاری را فراهم آورد (کستلو^۵ و ویتنبرگ^۶، ۲۰۱۱). مدیریت ریسک سازمانی، فرآیند ارزیابی ریسک و طراحی استراتژی‌هایی برای شناخت ریسک است.

عوامل تعیین‌کننده و تأثیرگذار مربوط به اتخاذ و اجرای مدیریت ریسک سازمانی شامل متغیرهای ویژه شرکت‌ها از قبیل مالی و ساختاری و همچنین ویژگی‌های مالکیتی و سایر ویژگی‌های مربوط می‌شود. این عوامل که در تحقیقات انجام‌شده مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند، به شرح زیر می‌باشند:

اندازه شرکت: به‌طور کلی افزایش اندازه شرکت با افزایش ساختار پیچیدگی ریسک در آن شرکت همراه بوده که در نهایت باعث افزایش احتمال پیاده‌سازی مدیریت ریسک سازمانی می‌شود. بنابراین رابطه مثبت و معناداری بین اندازه مؤسسات و وجود یک سیستم مدیریت ریسک یکپارچه وجود دارد (کلکویت و همکاران^۷، ۱۹۹۹).

اهرم مالی: عموماً انتظار بر این است که افزایش اهرم مالی باعث افزایش ریسک شرکت شود. باوجود اینکه رابطه بین اهرم مالی و اتخاذ سیستم مدیریت ریسک سازمانی به‌طور کامل مشخص و واضح نیست (هویت^۸ و

¹ Enron

² Donelson et al.

³ Blue Ribbon

⁴ Sarbanes-Oxley

⁵ Castello

⁶ Wittenberg

⁷ Colquitt et al.

⁸ Hoyt

لیونبرگ^۱، (۲۰۱۱)، اما انتظار عمومی بر این است که اهرم مالی بر پذیرش و اتخاذ مدیریت ریسک سازمانی تأثیرگذار باشد (هویت و لیونبرگ، ۲۰۰۸).

تغییرپذیری سود و جریان‌های نقدی: یکی از مزایای عمده اجرای مدیریت ریسک سازمانی کاهش تغییرپذیری سود است. بنابراین می‌توان انتظار داشت افزایش تغییرپذیری سود، احتمال استفاده از یک سیستم جامع ریسک را افزایش دهد. همچنین در مؤسساتی که تغییرپذیری جریان‌های نقدی آن‌ها بالا است، با احتمال بیشتری تمایل به اجرای مدیریت ریسک سازمانی وجود دارد (پگچ^۲ و وار^۳، ۲۰۱۱).

تغییرپذیری قیمت سهام: مشابه تغییرپذیری سود و جریان‌های نقدی، اجرای یک مدیریت ریسک جامع و کل‌گرا، تغییرپذیری قیمت سهام را کاهش می‌دهد و از آنجایی که تغییرپذیری بالای قیمت سهام دلالت بر این دارد که مؤسسات با ریسک‌های بزرگ‌تری مواجه هستند، بر این اساس با احتمال بیشتری از یک سیستم مدیریت ریسک سازمانی بهره‌مند می‌شوند. نهایتاً می‌توان پیش‌بینی کرد که بین تغییرپذیری قیمت سهام و پیاده‌سازی مدیریت ریسک سازمانی رابطه مثبتی وجود دارد.

فرصت‌های رشد: مؤسسات با فرصت‌های رشد بیشتر به دلیل وجوه نقد آتی موجود با درجه‌ای از عدم اطمینان مواجه هستند و بر این اساس می‌خواهند که سیستم مدیریت ریسک سازمانی را اجرا نمایند؛ خصوصاً مدیریت ریسک سازمانی نه تنها موجب کاهش ریسک می‌شود، بلکه روش‌های بهینه‌ای را فراهم می‌آورد تا فرصت‌های رشد بالقوه محقق شوند (پگچ و وار، ۲۰۱۱؛ هویت و لیونبرگ، ۲۰۰۳).

تنوع‌پذیری: هرچند شرکت‌هایی که در چند بخش فعالیت کرده و یا دامنه فعالیت آن‌ها متنوع است به طور بالقوه ریسک عملیاتی و مالی کمتری دارند (پگچ و وار، ۲۰۱۱) با این حال نظر دیگری وجود دارد که تنوع و پیچیدگی بالا در یک شرکت با افزایش تنوع ریسک همراه است. بنابراین می‌توان پیش‌بینی کرد که بین اجرای سیستم مدیریت ریسک سازمانی و سطح تنوع مؤسسات رابطه مثبتی وجود داشته باشد (گلشین^۴ و راسید^۵، ۲۰۱۲).

مالکیت نهادی: تصور بر این است که در مؤسساتی با مالکیت نهادی فشار بیشتری برای پیاده‌سازی سیستم کنترلی در شرکت اعمال شود و تمایل بیشتری در این مؤسسات برای اجرای یک سیستم جامع مدیریت ریسک وجود داشته باشد. بر این اساس این مؤسسات گرایش به اجرای سیستم مدیریت ریسک سازمانی دارند (لیونبرگ و هویت، ۲۰۰۳؛ هویت و لیونبرگ، ۲۰۱۱).

عدم شفافیت دارایی‌ها (داری‌های مات): ابهام و عدم شفافیت دارایی‌ها می‌تواند از لحاظ مالی برای برخی شرکت‌ها باعث خسارت و زیان شود. دارایی‌های غیر شفاف حاوی مقادیر بزرگ‌تری از عدم تقارن اطلاعاتی

¹ Liebenberg

² Pagach

³ Warr

⁴ Golshan

⁵ Rasid

بوده و بر این اساس احتمال بیشتری وجود دارد که کمتر ارزش‌گذاری شوند. بنابراین این طبقه از دارایی‌ها به‌ناچار در بحران‌های مالی به قیمت کمتری فروخته می‌شوند (پگج و وار، ۲۰۱۱) از آنجایی که پذیرش مدیریت ریسک سازمانی، مخابره استراتژی و هدف مدیریت ریسک بین شرکت و سهامداران را تسهیل می‌کند، هویت و لیونبرگ (۲۰۰۳). معتقدند که شرکت‌هایی که به‌طور نسبی دارای عدم شفافیت (مثلاً در دارایی‌ها) هستند، مزایای بیشتری از طریق پیاده‌سازی مدیریت ریسک سازمانی به دست می‌آورند.

محققان اعتقاد دارند که مدیریت ریسک سازمانی، رویکرد وسیع‌تری را برای مدیریت ریسک در مقایسه با جنبه سنتی آن ایجاد می‌کند. با پذیرش رویکرد سیستماتیک و مطابق با مدیریت همه ریسک‌های پیش روی یک سازمان، مدیریت ریسک واحد تجاری برای کاهش ریسک کلی ورشکستگی شرکت و همچنین برای افزایش عملکرد و درنهایت افزایش ارزش سازمان ضروری است. همچنین تصمیم‌گیری در شرایط عدم شناخت کافی از واحد تحت مدیریت، منجر به خسارات جبران‌ناپذیری به واحد اقتصادی خواهد شد. برای اداره بهتر هر واحد اقتصادی شناخت کامل خصوصیات و ویژگی‌های آن واحد، ضروری به نظر می‌رسد. مدیران شرکت با درک و شناخت ویژگی‌های منحصربه‌فرد شرکت‌ها می‌توانند تصمیم‌گیری مؤثرتر و کاراتری را در جهت پیشبرد اهداف و فعالیت‌های واحد اقتصادی تحت مدیریت خود داشته باشند. درواقع مخاطرات اخلاقی سبب شکل‌گیری جریان ناکارای اطلاعاتی می‌شود، این جریان ناکارای اطلاعاتی می‌تواند بر عملکرد و شهرت شرکت اثرگذار باشد (محمدزاده و نوفرستی، ۱۳۹۵).

پورا احمدی و فرساد امان‌اللهی (۱۴۰۰) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که مدیریت ریسک سازمانی بر مدیریت سود و همچنین تأمین مالی خارجی بر مدیریت سود تأثیر دارد و مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین تأمین مالی خارجی و مدیریت سود تأثیرگذار است. به عبارتی مدیریت ریسک سازمانی می‌تواند عملکرد عملیاتی و افزایش ارزش شرکت را بهبود بخشیده و شرکت‌هایی که به علت عدم اطمینان محیطی در معرض ریسک بالا هستند از تأثیرات نامطلوب ریسک جلوگیری و کنترل کند و پیامدهای سودمندی را با حداقل رسانده و نوسانات سود را کاهش دهد. رضایی و همکاران (۱۳۹۹) به این نتیجه دست یافتند که تأثیر توانایی مدیریت بر مدیریت ریسک یکپارچه مثبت و معنادار بوده است ولی تأثیر توانایی مدیریت بر اجزاء مدیریت ریسک، ریسک استراتژی، قوانین و مقررات، عملیاتی و گزارشگری به‌تنهایی تأثیرگذار نبوده و تنها بر مدیریت ریسک عملیاتی تأثیر مثبت و معنادار داشته است. قادری و تازی وردی (۱۳۹۹) تأثیر مدیریت ریسک سازمانی بر ویژگی‌های سود را بررسی و نشان دادند که مدیریت ریسک سازمانی تأثیر معناداری بر ویژگی‌های سود ندارد.

کورنچو و همکاران^۱ (۲۰۱۹) تأثیر سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی و کمیته‌های حسابرسی بر شهرت شرکت‌ها را بررسی کردند. نتایج نشان داد سیستم مدیریت ریسک سازمانی ابزاری مفید برای مدیریت

^۱ Cornejo et al.

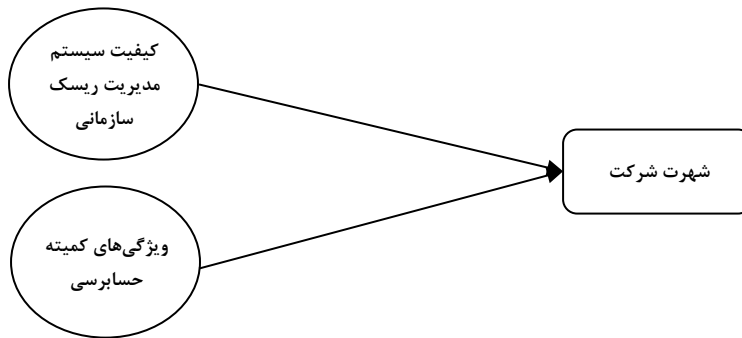
شهرت شرکت‌ها است. نتایج همچنین نشان می‌دهد که استقلال کمیته حسابرسی باعث بهبود شهرت شرکت‌ها از طریق سیستم مدیریت ریسک سازمانی می‌شود و رابطه مثبت بین میانگین سطح تحصیلات مدیران مستقل کمیته حسابرسی و کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی وجود دارد.

با توجه به مباحث مطرح‌شده، مقاله حاضر به پیروی از مطالعات کورنچو و همکاران (۲۰۱۹)، هوانگ^۱ و کانگ^۲ (۲۰۱۸) و هال و لی (۲۰۱۶) به دنبال پاسخ به سؤالات زیر است: چگونه می‌توان شهرت شرکت را مدیریت کرد؟ آیا بین کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی و شهرت شرکت رابطه معنی‌دار وجود دارد؟ آیا بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی رابطه معنی‌دار وجود دارد که در مطالعات انجام پذیرفته در گذشته به بررسی موضوع حاضر پرداخته نشده است که با به‌کارگیری مدل‌های سنجی و همچنین متغیرهای اثرگذار بر هر بخش در جهت پاسخ به سؤال مربوطه پرداخته می‌شود که به تفصیل مورد بررسی واقع می‌شود.

با توجه به مباحث مطرح‌شده، در این پژوهش فرضیه‌های زیر مورد آزمون قرار می‌گیرند:
فرضیه اول: کیفیت دستگاه‌های مدیریت ریسک سازمانی بر شهرت شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران اثرگذار است.

فرضیه دوم: ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر شهرت شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران اثرگذار است.

مدل مفهومی پژوهش در شکل ۱ ارائه شده است:

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

¹ Huang

² Kang

۳- مدل و متغیرهای پژوهش

۳-۱- مدل پژوهش

جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش به پیروی از کورنچو و همکاران (۲۰۱۹)، از مدل رگرسیونی ۱ استفاده می‌گردد:

$$\begin{aligned} \text{Corporate\_reputation}_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 \text{ERM\_system\_quality}_{i,t} + \\ & \beta_2 \text{audit\_committee\_independence}_{i,t} + \beta_3 \text{audit\_committee\_level\_of\_education}_{i,t} + \\ & \beta_4 \text{audit\_committee\_diversity\_in\_educational\_backgrounds}_{i,t} + \\ & \beta_5 \text{audit\_committee\_meetings}_{i,t} + \beta_6 \text{audit\_committee\_size}_{i,t} + \beta_7 \text{ROA}_{i,t} + \beta_8 \text{Size}_{i,t} + \\ & \beta_9 \text{LEV}_{i,t} + \beta_{10} \text{Age}_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \end{aligned} \quad (1)$$

۳-۲- متغیرهای پژوهش

۳-۲-۱- متغیر وابسته: شهرت شرکت (Corporate Reputation)

به‌منظور سنجش شهرت شرکت، مطابق با کورنچو و همکاران (۲۰۱۹)، هوانگ و کانگ (۲۰۱۸) و هال و لی (۲۰۱۶)، فهرست ۱۰۰ شرکت برتر بورس که توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهران منتشر می‌شود، به‌عنوان شرکت‌های دارای شهرت بالا و سایر شرکت‌ها به‌عنوان شرکت‌های دارای شهرت پایین در نظر گرفته شد. بدین ترتیب شهرت شرکت یک متغیر دوجبهی است که به شرکت‌های دارای شهرت بالا عدد یک و به سایر شرکت‌ها عدد صفر اختصاص داده می‌شود.

۳-۲-۲- متغیرهای مستقل

کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی (ERM System Quality)

برای محاسبه متغیر کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی روش‌های مختلفی شامل روش چک‌لیست، فن دلفی، روش جریان کار، روش تراوش ذهنی، فن کانون تمرکز، پرسش‌نامه ریسک، ساختار شکست ریسک، بازدید و مشاهده، مصاحبه، روش تحلیل سیستم و فن SWOT وجود دارد. روش پژوهش حاضر بر اساس پژوهش جلیلود و رستمی‌نوروزآباد (۲۰۱۹) به‌عنوان مطالعه بیس در خصوص کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی، در یکی از شرکت‌های سرمایه‌گذاری، به‌منزله نهادی فعال در بازار سرمایه ایران آزمون و نتایج و پیشنهادهای پژوهش سبب ایجاد تغییرات راهبردی و تصمیم‌های سرمایه‌گذاری مؤثر در سطح بین‌الملل برای شرکت سرمایه‌گذاری مذکور شده است. روش چک‌لیست، برای شناسایی ریسک و رویدادهای مرتبط با کار - که توسط کاربر تکمیل می‌شود - استفاده می‌شود. با توجه به روش‌های ذکرشده، ریسک‌های مختلف طی

جلسات متعدد با کارشناسان خبره و مدیران شرکت مطالعه شده، شناسایی و بر آن اساس نقشه ریسک شرکت که حاصل برآیند احتمال و میزان اثر هر ریسک بر عملکرد شرکت است، استخراج و ترسیم می‌شود. جامعه آماری شامل متخصصان و خبرگان موضوع شامل؛ مدیران، متخصصین بازارهای مالی، اساتید دانشگاه هستند که با استفاده از روش نمونه‌گیری نظری^۱ انتخاب شده‌اند. منظور از نمونه‌گیری نظری، نوعی نمونه‌گیری هدفمند است که تمرکز آن بر تدوین نظریه است. در این روش پژوهشگر افراد مطلع را انتخاب می‌کند تا بتواند در فرآیند گردآوری، داده‌های موردنیاز را غنی کند و امکان ساختن نظریه فراهم شود. ادامه مصاحبه‌ها بر اساس فن گلوله برفی^۲ و روش‌های چکلیست ادامه یافت، بدین صورت که هر مصاحبه‌شونده افراد بعدی را معرفی می‌کند. مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری^۳ ادامه یافته و به دلیل نبودن مفاهیم جدید در مصاحبه‌ها، با ۳۰ نفر به پایان می‌رسد. همچنین معیار انتخاب مصاحبه‌شوندگان افراد با حداقل چهار سال سابقه مدیریت و حداقل مدرک کارشناسی ارشد می‌باشد. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کیفی مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته است.

بر اساس روش‌های چکلیست، تراوش ذهنی و کانون تمرکز برای جمع‌آوری داده‌های موردنیاز از نظرهای حرفه‌ای کارشناسان خبره و مدیران ارشد شرکت مطالعه شده استفاده شده است که تعداد مدیران ارشد ۱۰ نفر و تعداد کارشناسان خبره ۲۰ نفر بوده است. در نهایت تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس نظرهای ۳۰ نفر انجام شده است. معیار انتخاب این افراد خبره، سابقه کاری و میزان کلیدی بودن آن‌ها در شرکت مطالعه شده بوده است که این انتخاب بر اساس نظر مدیران مافوق صورت گرفته است. بر همین اساس تمام نمونه بررسی شده بیشتر از ۳ سال سابقه کار داشتند و از نیروهای کلیدی سازمان بودند. نظرسنجی از خبرگان شرکت‌کننده در طرح بر اساس طیف ۷ طبقه‌ای لیکرت در نرم‌افزار مکس کیودا^۴ انجام گرفت. در جدول (۱) به دامنه احتمال و ضریب اثر و کنترل هر ریسک با استفاده از طیف لیکرت اشاره شده است. به عبارتی مطابق با جدول ۱، عدد معادل برای خیلی ضعیف (۱)، ضعیف (۲)، تا حدودی ضعیف (۳)، متوسط (۴)، تا حدودی قوی (۵)، قوی (۶) و خیلی قوی (۷) در نظر گرفته می‌شود. که احتمال رخداد ریسک، اثر ریسک بر عملکرد و میزان کنترل ریسک به ترتیب ۱۵٪، ۳۰٪، ... تا ۱۰۰٪ در نظر گرفته می‌شود.

بر اساس نظر خبرگان شرکت‌کننده در مصاحبه و پاسخ آنان که بر اساس طیف لیکرت، عدد معادل از ۱ با احتمال ۱۵٪ تا ۷ با احتمال ۱۰۰٪، که احتمال رخداد ریسک، میزان اثر هر ریسک و میزان کنترل هر ریسک را نشان می‌دهد، وارد نرم‌افزار مکس کیودا شده و ریسک‌های مربوط به بخش‌های مالی شامل؛ ریسک سیستماتیک، ریسک رقابت، ریسک بازار، ریسک نقد شوندگی، ریسک سرمایه، ریسک نقدینگی و ریسک

¹ Theoretical sampling

² Snowball

³ Theoretical saturation

⁴ MaxQda 2018

اعتباری و ریسک‌های مالی شامل ریسک شهرت، ریسک نیروی انسانی، ریسک قوانین و مقررات، ریسک سیاسی، ریسک عملیاتی، ریسک رویداد و ریسک حاکمیت رتبه‌بندی می‌شوند که خلاصه تجزیه و تحلیل داده‌ها در جدول ۲ ارائه شده است:

جدول ۱- دامنه احتمال و ضریب اثر هر ریسک

کلاس کیفی	عدد معادل	احتمال رخداد ریسک	اثر ریسک بر عملکرد	میزان کنترل ریسک
خیلی ضعیف	۱	۱۵٪	-۱۵٪	۱۵٪
ضعیف	۲	۳۰٪	-۳۰٪	۳۰٪
تا حدودی ضعیف	۳	۴۵٪	-۴۵٪	۴۵٪
متوسط	۴	۶۰٪	-۶۰٪	۶۰٪
تا حدودی قوی	۵	۷۵٪	-۷۵٪	۷۵٪
قوی	۶	۹۰٪	-۹۰٪	۹۰٪
خیلی قوی	۷	۱۰۰٪	-۱۰۰٪	۱۰۰٪

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۲- خلاصه داده‌های جمع‌آوری شده در مرحله اول

طبقات کلی	ریسک اصلی	ریسک فرعی	احتمال	اثر	کنترل	
ریسک‌های غیرمالی	ریسک شهرت و اعتبار	ریسک کشور	۰/۵۹۸	۰/۶۲۳	۰/۴۹۶	
		.....	۰/۶۲۳	۰/۷۱۲	۰/۶۲۳	
	ریسک نیروی انسانی	ریسک وجود نداشتن ارتقای شغلی	۰/۴۵۲	۰/۵۲۳	۰/۳۸۶	
		ریسک از دست دادن نیروهای خیره	۰/۶۵۳	۰/۶۸۵	۰/۶۲۳	
		ریسک چسبندگی نیروی انسانی	۰/۵۱۲	۰/۵۵۲	۰/۵۱۲	
		ریسک رفتار	۰/۴۸۹	۰/۵۵۲	۰/۵۲۳	
	ریسک قوانین و مقررات	ریسک جذب و به کار گماشتن	۰/۴۷۵	۰/۵۰۳	۰/۴۹۶	
		.....	۰/۵۲۳	۰/۵۵۳	۰/۵۰۳	
	ریسک عملیاتی	ریسک سیاسی	.....	۰/۵۷۴	۰/۶۱۳۲	۰/۵۳۲
		ریسک انطباق	ریسک انطباق	۰/۵۴۲	۰/۵۳۶	۰/۴۸۵
			ریسک مدیریت	۰/۵۵۷	۰/۵۹۶	۰/۵۰۳
			ریسک مدل	۰/۵۷۹	۰/۵۹۶	۰/۵۵۳
			ریسک نوآوری	۰/۵۷۸	۰/۵۹۳	۰/۵۳۲

طبقات کلی	ریسک اصلی	ریسک فرعی	احتمال	اثر	کنترل
ریسک‌های مالی		ریسک نرم‌افزار	۰/۵۴۱	۰/۵۵۲	۰/۴۸۵
		ریسک فرایندها	۰/۴۸۷	۰/۴۶۳	۰/۳۸۶
	ریسک رویداد	.....	۰/۴۳۶	۰/۴۵۲	۰/۳۴۵
	ریسک حاکمیت شرکتی	.....	۰/۴۶۳	۰/۴۹۶	۰/۴۱۲
	ریسک سیستماتیک	.....	۰/۶۳۲	۰/۶۹۶	۰/۶۰۳
	ریسک رقابت	.....	۰/۶۸۵	۰/۷۲۳	۰/۶۸۵
	ریسک سیستماتیک	ریسک بازار گردانی	۰/۵۵۳	۰/۵۸۹	۰/۵۶۳
	ریسک رقابت	ریسک نرخ ارز	۰/۷۱۲	۰/۷۲۳	۰/۷۰۲
	ریسک بازار	ریسک نرخ سود	۰/۷۰۳	۰/۷۳۲	۰/۶۹۳
		ریسک تورم	۰/۷۵۶	۰/۷۸۹	۰/۷۳۲
		ریسک تغییرات قیمت اوراق بهادار	۰/۶۸۵	۰/۶۹۳	۰/۶۲۳
		ریسک نقد شونده	.....	۰/۵۸۹	۰/۵۹۶
	ریسک سرمایه	.....	۰/۵۵۲	۰/۵۳۲	۰/۵۰۳
	ریسک نقدینگی	.....	۰/۶۳۲	۰/۶۸۹	۰/۶۳۲
	ریسک اعتباری	.....	۰/۶۷۵	۰/۶۹۸	۰/۶۶۳

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در مرحله دوم تجزیه و تحلیل داده‌ها، برای رسیدن به شاخه‌های ریسک‌های اصلی میانگین هرکدام از زیرشاخه‌های ریسک‌های اصلی برای ریسک‌های فرعی در سه ستون احتمال، اثر و کنترل به دست آمد. بر این اساس احتمال، میزان اثر و کنترل هرکدام از ریسک‌های بازار، اعتباری، منابع انسانی و عملیاتی از میانگین ریسک‌های زیرشاخه آن‌ها به دست آمده است. خلاصه نتایج به دست آمده در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳- داده‌های به‌دست آمده برای ریسک‌های اصلی

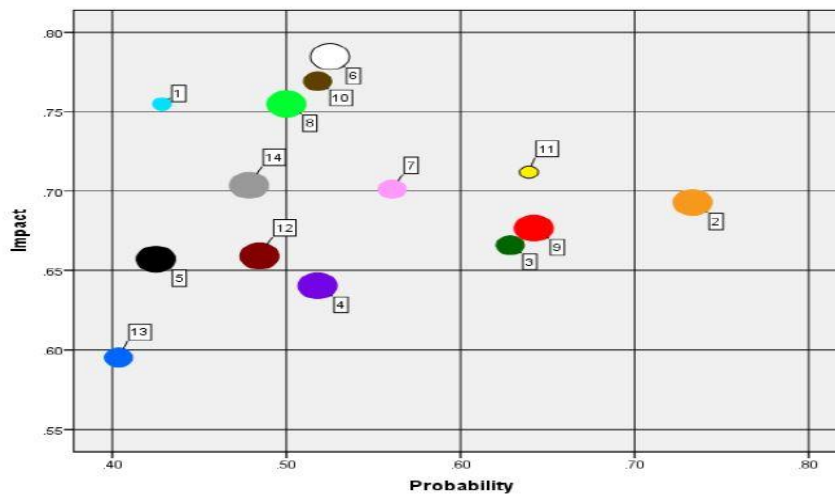
طبقات کلی	ریسک اصلی	احتمال	اثر	کنترل
ریسک‌های غیرمالی	ریسک شهرت و اعتبار	۰/۶۱۰	۰/۶۶۷	۰/۵۶۰
	ریسک نیروی انسانی	۰/۵۱۷	۰/۵۶۳	۰/۵۰۸
	ریسک قوانین و مقررات	۰/۵۲۳	۰/۵۵۳	۰/۵۰۳
	ریسک سیاسی	۰/۵۷۴	۰/۶۱۳	۰/۵۳۲
	ریسک عملیاتی	۰/۵۴۷	۰/۵۵۶	۰/۴۹۱
	ریسک رویداد	۰/۴۳۶	۰/۴۵۲	۰/۳۴۵
	ریسک حاکمیت شرکتی	۰/۴۶۳	۰/۴۹۶	۰/۴۱۲
ریسک‌های مالی	ریسک سیستماتیک	۰/۶۳۲	۰/۶۹۶	۰/۶۰۳
	ریسک رقابت	۰/۶۸۵	۰/۷۲۳	۰/۶۸۵
	ریسک بازار	۰/۶۸۲	۰/۷۰۵	۰/۶۶۲
	ریسک نقد شوندگی	۰/۵۸۹	۰/۵۹۶	۰/۵۲۳
	ریسک سرمایه	۰/۵۵۲	۰/۵۳۲	۰/۵۰۳
	ریسک نقدینگی	۰/۶۳۲	۰/۶۸۹	۰/۶۳۲
	ریسک اعتباری	۰/۶۷۵	۰/۶۹۸	۰/۶۶۳

منبع: یافته‌های پژوهشگر

بر اساس تجزیه و تحلیل انجام شده در مرحله اول، نقشه ریسک شرکت مطالعه شده به صورت شکل ۱ خواهد بود. نقشه ریسک، یکی از مرسوم‌ترین راه‌ها برای شناسایی ریسک‌های بزرگ پیش روی یک سازمان است. این روش از لحاظ دیداری، گیرا و درک و توصیف آن آسان است. نقشه ریسک به طور معمول از دو محور تشکیل شده است: محور عمودی که نشانگر اثر بالقوه ریسک است و محور افقی که احتمال برآورد شده از وقوع ریسک را نشان می‌دهد و هر دو محور عموماً در مقیاسی از یک (پایین) تا پنج (بالا) قرار دارند. این نقشه برای اهداف تحلیلی، بیشتر به چهار ناحیه تقسیم می‌شود که عبارت‌اند از جلیلود و رستمی‌نوروزآباد (۲۰۱۹):

- اثر بالا - احتمال پایین: ریسک‌های این ناحیه در بیشتر موارد ماهیتی بحرانی دارند (مثل طوفان یا زمین‌لرزه) و در چهارچوب «ارزش در معرض ریسک، به منزله رویدادهای «دنباله پهن» توصیف می‌شوند. این رویدادها به دلیل پیش‌بینی‌ناپذیر بودن، در بیشتر موارد با استفاده از بیمه با برنامه‌ریزی بازبایی فجایع کاهش داده می‌شوند.
- اثر پایین - احتمال پایین: ریسک‌های این ناحیه، ریسک‌های عادی و غیر بحرانی کسب و کارند که باید پذیرفته یا با ابزارهای عملیاتی نرمال مدیریت شوند.

- اثر بالا - احتمال بالا: ریسک‌های این ناحیه اضطراری‌اند و به توجه گسترده از سوی هیئت‌مدیره و مدیریت سازمان نیازمندند. تا زمانی که این ریسک‌ها به سطحی پذیرفتنی کاهش داده شوند، باید تمرکز کاملی بر آنها اعمال شود.
  - اثر پایین - احتمال بالا: بیشتر ریسک‌های این ناحیه، خطاهای تراکنشی یا پیش‌بینی پذیرند که باید از طریق کنترل‌های رویه‌ای به سطح هزینه - منفعت پذیرفتنی کاهش داده شوند.
- در شرایط ایده آل بهترین راه برای تهیه نقشه ریسک، استفاده از فرایند رأی‌گیری در کارگاه‌های ریسک است. ویژگی‌هایی که می‌تواند به نقشه ریسک افزوده شود شامل موارد زیر است:
- کاهش گرها: کفایت کاهش گرها برای هر ریسک می‌تواند برای مثال با رنگ یا ابعاد نماد نشان داده شود. نمادهای کوچک می‌تواند نشانگر سطوح پایین کاهش ریسک و نمادهای بزرگ نشانگر سطوح بالای کاهش ریسک باشد. این کار به خواننده در درک بهتر تصویر کلی موضوع کمک می‌کند.
- روندها: فلش‌هایی که روند افزایشی یا کاهشی را برای هر ریسک نشان دهند برای خوانندگان مفیدند.
- نمودار ریسک به کنترل: در مرحله بعد می‌توان ریسک‌ها را در نمودار دیگری رسم کرد که نشان‌دهنده اثر و احتمال ریسک، به‌طور یک جا در محور عمودی و کفایت کاهش گرها در محور افقی است. این نمودار نشان می‌دهد که آیا توازنی میان کاهش گرها با شدت ریسک‌ها وجود دارد یا خیر. این نمودار به‌به دست آوردن اطمینان از کاربرد متناسب منابع با شناسایی ریسک‌هایی کمک می‌کند که بیش‌ازحد یا کمتر از حد کنترل شده‌اند.
- اندازه دایره‌ها میزان کنترل هر ریسک را نشان می‌دهد. به این صورت که هر چه میزان کنترل ریسک بالاتر باشد اندازه دایره بزرگ‌تر خواهد بود و برعکس. بر این اساس شکل ۱ نشان می‌دهد ریسک‌های رقابت، نقد شوندگی، سرمایه، نقدینگی، شهرت و اعتبار، نیروی انسانی، عملیاتی و حاکمیت شرکتی بالاترین میزان کنترل را دارند. ریسک‌های رویداد، اعتباری، قوانین و مقررات و بازار میزان کنترل کمتر و ریسک‌های سیاسی و سیستماتیک پایین‌ترین میزان کنترل را دارند. بر اساس شکل ۱ ریسک‌های رویداد، نقد شوندگی، عملیاتی و سرمایه ریسک‌های عادی و غیر بحرانی تلقی می‌شوند. ریسک‌های اعتباری، حاکمیت شرکتی، شهرت و اعتبار، سیستماتیک، قوانین و مقررات و نقدینگی، ماهیت بحرانی و پیش‌بینی‌ناپذیر دارند. ریسک بازار خطای تراکنشی یا پیش‌بینی پذیر تلقی می‌شود و ریسک‌های منابع انسانی، رقابت و سیاسی ریسک‌های اضطراری‌اند.

نمودار ۱- نقشه ریسک (ماتریس ریسک)

جدول ۴- داده‌های به‌دست آمده برای ریسک‌های اصلی

عدد متناظر	کنترل	طبقه‌بندی ریسک
۷	۰/۵۶۰	ریسک شهرت و اعتبار
۹	۰/۵۰۸	ریسک نیروی انسانی
۶	۰/۵۰۳	ریسک قوانین و مقررات
۳	۰/۵۳۲	ریسک سیاسی
۵	۰/۴۹۱	ریسک عملیاتی
۴	۰/۳۴۵	ریسک رویداد
۱۲	۰/۴۱۲	ریسک حاکمیت شرکتی
۱	۰/۶۰۳	ریسک سیستماتیک
۲	۰/۶۸۵	ریسک رقابت
۱۱	۰/۶۶۲	ریسک بازار
۱۰	۰/۵۲۳	ریسک نقد شوندگی
۱۴	۰/۵۰۳	ریسک سرمایه
۸	۰/۶۳۲	ریسک نقدینگی
۱۳	۰/۶۶۳	ریسک اعتباری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در جدول ۴ نقشه ریسک شرکت مطالعه شده به صورت کامل توصیف شده است. نکته مورد توجه در این جدول اندازه دایره‌ها با توجه به میزان کنترل هر ریسک است که نشان می‌دهد هر چه میزان کنترل بالاتر باشد، اندازه دایره بزرگ‌تر خواهد شد.

رتبه‌بندی ریسک‌ها

با استناد به نقشه ریسک که خلاصه آن به صورت شدت تأثیر ریسک در جدول ۷ ارائه شده است، رتبه‌بندی ریسک‌ها از سه دیدگاه انجام شده است: با توجه به نظرهای کارشناسان، با توجه به نظرهای مدیران و با توجه به نظرهای همه خبرگان شرکت‌کننده که ترکیب کارشناسان و مدیران را نشان می‌دهد؛ بنابراین، بر اساس جدول ۵ در رتبه‌بندی ریسک‌ها بر اساس نظرهای همه خبرگان، ریسک رقابت در رتبه اول، ریسک بازار در رتبه دوم و ریسک اعتباری در رتبه سوم قرار می‌گیرد. همچنین سایر رتبه‌ها از رتبه چهارم تا رتبه چهاردهم به ترتیب شامل ریسک نقدینگی، ریسک سیستماتیک، ریسک شهرت و اعتبار، ریسک سیاسی، ریسک نقد شوندگی، ریسک قوانین و مقررات، ریسک نیروی انسانی، ریسک سرمایه، ریسک عملیاتی، ریسک حاکمیت شرکتی و ریسک رویداد هستند.

جدول ۵- رتبه‌بندی ریسک‌های شناسایی شده برای به دست آوردن کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی

رتبه‌بندی کارشناسان		رتبه‌بندی مدیران		رتبه‌بندی کلی	
شدت تأثیر	رتبه‌بندی ریسک‌ها	شدت تأثیر	رتبه‌بندی ریسک‌ها	شدت تأثیر	رتبه‌بندی ریسک‌ها
۰/۵۴۲	ریسک شهرت و اعتبار	۰/۵۸۶	ریسک شهرت و اعتبار	۰/۵۶۴	ریسک شهرت و اعتبار
۰/۴۸۵	ریسک نیروی انسانی	۰/۵۳۲	ریسک نیروی انسانی	۰/۵۰۸	ریسک نیروی انسانی
۰/۴۹۸	ریسک قوانین و مقررات	۰/۵۳۲	ریسک قوانین و مقررات	۰/۵۱۵	ریسک قوانین و مقررات
۰/۵۰۲	ریسک سیاسی	۰/۵۸۷	ریسک سیاسی	۰/۵۴۴	ریسک سیاسی
۰/۴۶۳	ریسک عملیاتی	۰/۵۱۳	ریسک عملیاتی	۰/۴۸۸	ریسک عملیاتی
۰/۳۲۱	ریسک رویداد	۰/۳۶۵	ریسک رویداد	۰/۳۴۳	ریسک رویداد
۰/۳۹۶	ریسک حاکمیت شرکتی	۰/۴۳۲	ریسک حاکمیت شرکتی	۰/۴۱۴	ریسک حاکمیت شرکتی
۰/۵۸۹	ریسک سیستماتیک	۰/۶۳۲	ریسک سیستماتیک	۰/۶۱۱	ریسک سیستماتیک
۰/۶۵۳	ریسک رقابت	۰/۷۰۳	ریسک رقابت	۰/۶۷۸	ریسک رقابت
۰/۶۵۲	ریسک بازار	۰/۶۹۳	ریسک بازار	۰/۶۷۲	ریسک بازار
۰/۵۰۳	ریسک نقد شوندگی	۰/۵۴۲	ریسک نقد شوندگی	۰/۵۲۲	ریسک نقد شوندگی
۰/۴۸۶	ریسک سرمایه	۰/۵۲۳	ریسک سرمایه	۰/۵۰۵	ریسک سرمایه
۰/۶۰۳	ریسک نقدینگی	۰/۶۵۳	ریسک نقدینگی	۰/۶۲۸	ریسک نقدینگی
۰/۶۴۳	ریسک اعتباری	۰/۶۹۶	ریسک اعتباری	۰/۶۶۹	ریسک اعتباری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با توجه به ماهیت فعالیت شرکت‌های مطالعه شده و محدودیت در شرکت‌های هم صنعت در بازار سرمایه، رقابت در این شرکت‌ها افزایش یافته و ریسک رقابت بالاترین امتیاز را به خود اختصاص داده است. با توجه به اینکه ریسک رویداد کمترین اثر را بر فعالیت‌ها و نحوه انجام آن‌ها در شرکت مطالعه شده داشته است، از دید خبرگان این شرکت - که از مدیران و کارشناسان خبره شرکت بوده‌اند - این ریسک پایین‌ترین درجه اهمیت را دارد. بعد از محاسبه ریسک‌های فرعی شرکت‌های مطالعه شده، میانگین ریسک‌ها وارد مدل‌های اصلی شده تا در تخمین نتایج مورد استفاده قرار گیرد.

ویژگی‌های کمیته حسابرسی

به پیروی از کورنچو و همکاران (۲۰۱۹)، از شاخص‌های سطح آموزش کمیته حسابرسی، تنوع آموزشی اعضای کمیته حسابرسی، تعداد جلسات کمیته حسابرسی، اندازه کمیته حسابرسی و استقلال اعضای کمیته حسابرسی به عنوان ویژگی‌های کمیته حسابرسی استفاده گردید.

سطوح آموزش کمیته حسابرسی (audit committee level_of education): یک متغیر دوجبهی است. اگر افراد دارای دانش و مدرک دانشگاهی یا مدرک حرفه‌ای داخلی یا معتبر بین‌المللی در امور حسابداری، حسابرسی، مدیریت مالی، اقتصادی، سایر رشته‌های مدیریت با گرایش مالی یا اقتصادی همراه با توانایی تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی و گزارش‌های مالی و کنترل‌های داخلی، حاکم بر گزارشگری مالی باشند عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر می‌گیرد.

تنوع آموزشی اعضای کمیته حسابرسی (Audit committee diversity in educational backgrounds): یک متغیر چندوجهی است بدین صورت که برای اعضای که مدرک دانشگاهی ندارند عدد یک، فوق دیپلم عدد دو، لیسانس عدد سه، فوق لیسانس عدد چهار و دکتری عدد پنج می‌گیرد.

تعداد جلسات کمیته حسابرسی (Audit committee meetings): تعداد جلسات کمیته حسابرسی در سال مالی.

اندازه کمیته حسابرسی (Audit committee size): تعداد اعضای کمیته حسابرسی در سال مالی.

استقلال اعضای کمیته حسابرسی (Audit committee independence): نسبت اعضای غیرموظف (مستقل) کمیته حسابرسی به کل اعضای موظف.

۳-۲-۳- متغیرهای کنترلی

در این پژوهش به پیروی از کورنچو و همکاران (۲۰۱۹)، از متغیرهای زیر به‌عنوان متغیرهای کنترلی استفاده می‌گردد:

بازده دارایی‌ها (ROA):

$$ROA_{m,t} = \frac{I_{m,t} - I_{m,t-1}}{I_{m,t-1}} \quad (1)$$

$I_{m,t-1}$: شاخص بورس در ابتدای دوره t .

$I_{m,t}$: شاخص بورس در انتهای دوره t .

اندازه شرکت (SIZE): لگاریتم ارزش دفتری دارایی‌ها.

اهرم مالی (LEV): نسبت بدهی‌های بلندمدت به مجموع دارایی‌ها.

سن شرکت (Age): کل سال‌های فعالیت شرکت از زمان تأسیس شرکت.

۴- روش تحقیق

این پژوهش را می‌توان از نظر هدف کاربردی دانست زیرا به بررسی روابط متغیرها در بازار اوراق بهادار پرداخته و در جهت تبیین روابط و ارائه پیشنهادهای جهت ارتقاء کارایی بازار می‌باشد و از نظر ماهیت از نوع همبستگی است. در واقع هدف این نوع پژوهش، مطالعه حدود تغییرات یک یا چند متغیر با حدود تغییرات یک یا چند متغیر دیگر است. این پژوهش رویکردی قیاسی - استقرایی دارد و در میان انواع پژوهش‌های همبستگی جزء تحلیل‌های رگرسیونی می‌باشد. همچنین با توجه به اینکه داده‌های مورد استفاده در پژوهش حاضر اطلاعات واقعی و تاریخی است، آن را می‌توان از نوع پس‌رویدادی طبقه‌بندی کرد.

۴-۱- جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری پژوهش شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۷ ساله از ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ می‌باشد که از این میان تعداد ۱۰۰ شرکت به‌عنوان نمونه انتخاب و بررسی گردیدند.

۴-۲- روش جمع‌آوری داده‌ها

برای گردآوری اطلاعات مربوط به چارچوب نظری و پیشینه موضوعی، روش کتابخانه‌ای استفاده شد که شامل مطالعه پایان‌نامه‌ها، مقالات موجود در مجلات و نشریات تخصصی از طریق جستجو در سایت‌های اینترنتی و مراجعه به مراکز علمی و دانشگاهی است.

جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز برای آزمون فرصیات از دو بخش تشکیل گردید:

جهت محاسبه کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی از روش چک‌لیست که برای شناسایی ریسک و رویدادهای مرتبط با کار - که توسط کاربر تکمیل می‌شود - استفاده گردید. و جهت محاسبه شهرت شرکت از اسناد و مدارک شرکت‌های پذیرفته شده در پایگاه‌های اطلاعاتی سازمان بورس و اوراق بهادار تهران و با مراجعه به صورت‌های مالی حسابرسی شده و همچنین نرم‌افزار ره‌آورد نوین گردآوری استفاده شد.

۴-۳- روش تجزیه و تحلیل داده ها

با توجه به متغیر وابسته پژوهش که به صورت دووجهی می‌باشد، برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از تحلیل رگرسیون توبیت استفاده گردید.

۵- یافته‌های پژوهش

۵-۱- آمار توصیفی

به‌طور کلی، خلاصه کردن و توضیح خصوصیات مهم متغیرهای پژوهش و مجموعه‌ی داده‌ها را معمولاً آمار توصیفی می‌نامند. این نوع آمار صرفاً به توصیف جامعه یا نمونه می‌پردازد و هدف از آن محاسبه‌ی پارامترهای جامعه یا نمونه پژوهش است. در جدول ۶ شاخص‌های مرکزی از جمله میانگین و میانه، شاخص‌های پراکندگی از جمله انحراف معیار، مینیمم و ماکسیمم برای کلیه متغیرهای فراهم‌شده است.

جدول ۶- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام	میانگین	میانہ	انحراف معیار	بزرگ‌ترین	کوچک‌ترین
شهرت شرکت	۰/۵۲۴	۱/۰۰۰	۰/۴۹۹	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰
کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی	۰/۵۵۳	۰/۵۰۲	۰/۴۱۰	۵/۳۲۴	۰/۰۱۱
سطح آموزش کمیته حسابرسی	۰/۵۵۳	۱/۰۰۰	۰/۴۹۷	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰
تنوع آموزشی اعضای کمیته حسابرسی	۳/۲۱۹	۳/۰۰۰	۰/۸۹۴	۵/۰۰۰	۰/۰۰۰
تعداد جلسات کمیته حسابرسی	۶/۱۲۴	۶/۰۰۰	۱/۲۳۵	۹/۰۰۰	۴/۰۰۰
اندازه کمیته حسابرسی	۵/۹۲۵	۶/۰۰۰	۰/۷۲۲	۷/۰۰۰	۴/۰۰۰
استقلال اعضای کمیته حسابرسی	۰/۶۵۳	۰/۶۰۰	۰/۱۹۳	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	۶/۳۱۳	۶/۲۴۳	۰/۸۲۰	۸/۳۵۹	۴/۵۳۸
اهرم مالی	۰/۵۹۱	۰/۵۹۴	۰/۲۰۹	۱/۷۸۷	۰/۰۶۵
بازده دارایی‌ها	۰/۵۹۹	۰/۶۳۸	۰/۲۰۰	۱/۳۶۴	۰/۰۴۰
سن شرکت	۵/۲۹۹	۵/۳۳۲	۰/۴۰۳	۶/۴۲۹	۳/۹۸۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۵-۲- نتایج آزمون ریشه واحد

پیش از برآورد مدل تحقیق، لازم است مانایی تمام متغیرهای مورد استفاده در تخمین‌ها، مورد آزمون قرار گیرد. زیرا عدم پایایی متغیرها باعث بروز مشکل رگرسیون کاذب می‌شود. لوین، لین و چو (۲۰۰۲) نشان دادند که در داده‌های پانلی استفاده از آزمون ریشه واحد برای ترکیب داده‌ها دارای قدرت و اعتبار بیشتری نسبت به استفاده از آزمون ریشه واحد برای هر مقطع به صورت جداگانه است. در این پژوهش، از آزمون ریشه واحد لوین، لین و چو برای بررسی پایایی متغیرها استفاده گردید.

جدول ۷- نتایج آزمون ریشه واحد

نام	آماره t آزمون لوین، لین و چو	سطح احتمال
شهرت شرکت	-۱۳/۲۰۵	۰/۰۰۰
کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی	-۱۵/۸۰۸	۰/۰۰۰
سطح آموزش کمیته حسابرسی	-۲۶/۸۴۵	۰/۰۰۰
تنوع آموزشی اعضای کمیته حسابرسی	-۴۸/۳۰۲	۰/۰۰۰
تعداد جلسات کمیته حسابرسی	-۴۱/۱۳۲	۰/۰۰۰
اندازه کمیته حسابرسی	-۴۷/۴۴۴	۰/۰۰۰
استقلال اعضای کمیته حسابرسی	-۴۰/۷۳۹	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	-۳۸/۷۵۵	۰/۰۰۰
اهرم مالی	-۱۲۹/۹۵۲	۰/۰۰۰
بازده دارایی‌ها	-۳۹/۹۷۹	۰/۰۰۰
سن شرکت	-۶۱/۷۴۵	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتایج جدول ۷ و بررسی مقادیر آماره‌های محاسبه شده و احتمال پذیرش آن‌ها نشان می‌دهد که همه متغیرهای تحقیق در سطح پایا هستند.

۵-۳- آزمون مدل رگرسیونی

جهت بررسی تأثیر کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر شهرت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، از مدل‌های رگرسیونی گسسته که در آن متغیر وابسته مقادیر دوتایی^۱ بدون از دست دادن کلیت، مقادیر صفر و یک را انتخاب می‌کند، استفاده گردید. یک رهیافت

^۱ Binary

مرسوم در مدل سازی انتخاب‌های دوتایی، مدل‌های احتمالی توبیت (نرمیت) و لاجیت^۱ است، که در آن فرض بر این قرار داده می‌شود که یک متغیر وابسته y_i^* وجود دارد که به وسیله یک رابطه رگرسیونی تعریف شده و این متغیر وابسته غیرقابل مشاهده^۲ می‌باشد. در رگرسیون توبیت از مفهومی به نام نسبت احتمال وقوع به عدم وقوع حادثه استفاده شده است. با توجه به اینکه متغیر وابسته در پژوهش حاضر - شهرت شرکت - یک متغیر دووجهی است، از رگرسیون توبیت استفاده می‌گردد. نتایج در جدول‌های ۸ و ۹ ارائه گردیده است.

جدول ۸- نتایج آزمون مدل رگرسیونی

سطح احتمال	ضریب	نام متغیر
۰/۰۰۰	۰/۲۸۳***	عرض از مبدأ
۰/۰۰۲	۰/۲۰۶***	کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی
۰/۰۰۰	۰/۱۱۸**	سطح آموزش کمیته حسابرسی
۰/۰۰۰	۰/۲۵۴**	استقلال هیئت مدیره
۰/۰۰۰	۰/۴۷۶***	تنوع آموزشی اعضای کمیته حسابرسی
۰/۰۰۰	۰/۰۳۷*	سن شرکت
۰/۰۰۰	۰/۵۶۳**	اندازه شرکت
۰/۰۰۰	-۰/۳۸۸**	اهرم مالی
۰/۰۰۰	۰/۱۳۳	بازده دارایی‌ها
LR statistic= ۶۷/۲۹۳ prob(F - Statistic)=۰۰۰۰۰ McFadden R-squared= ۰/۱۱۲		

منبع: یافته‌های پژوهشگر

بر اساس نتایج تخمین مدل توبیت قابل مشاهده است که متغیرهای کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی، سطح آموزش کمیته حسابرسی، استقلال هیئت مدیره، تنوع آموزشی اعضای کمیته حسابرسی، سن شرکت و اندازه شرکت در سطح اطمینان ۹۵ درصد و ۹۰ درصد معنادارند. اما برای مشخص شدن میزان اثرگذاری هر متغیر باید اثرات نهایی در روش توبیت نیز برآورد شود.

¹ Logit Model

² Latent

جدول ۹- نتایج اثرات نهایی روش توبیت

نام متغیر	اثرات نهایی
عرض از مبدأ	۰/۱۴۶۷
کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی	۰/۰۲۸۳
سطح آموزش کمیته حسابرسی	۰/۰۱۶۳
استقلال هیئت‌مدیره	۰/۰۳۴۹
تنوع آموزشی اعضای کمیته حسابرسی	۰/۰۶۵۴
سن شرکت	۰/۰۰۵۱
اندازه شرکت	۰/۰۷۷۳
اهرم مالی	-۰/۰۵۳۲
بازده دارایی‌ها	۰/۰۰۲۵۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با توجه به نتایج اثرات نهایی محاسبه‌شده، مشاهده می‌گردد که ضریب مربوط به متغیر کیفیت سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی‌دار می‌باشد در نتیجه تأثیر معنی‌دار میان کیفیت سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی و شهرت شرکت تأیید می‌گردد. همچنین ضریب مربوط به متغیر ویژگی‌های کمیته‌های حسابرسی در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی‌دار می‌باشد در نتیجه تأثیر معنی‌دار میان ویژگی‌های کمیته‌های حسابرسی و شهرت شرکت تأیید می‌گردد.

۶- بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش تأثیر کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر شهرت ۱۰۰ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بررسی در دوره زمانی ۷ ساله از ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ بررسی گردید. نتایج نشان داد که کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر شهرت شرکت‌های مورد مطالعه تأثیر معنی‌دار دارد. این نتیجه با نتیجه پژوهش کورنچو و همکاران (۲۰۱۹) همخوانی دارد.

توجه به کیفیت سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی و کمیته‌های حسابرسی اثر مهمی بر تولید و توزیع محصولات و خدمات رقابتی دارد و نوعی بیمه و تضمین برای برند تجاری شرکت است. کمیته‌های حسابرسی و کیفیت سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی شرکت‌ها ابزاری است که سازمان‌ها را قادر می‌سازد تا به تحلیل و بررسی محیط کلی تجاری بپردازند و راهبردهای سازمانی مناسبی تدوین کنند تا علاوه بر محافظت از شرکت و دارایی‌های آن، نوعی مزیت رقابتی نیز پدیدآورند. یکی از جنبه‌های مهم ایجاد تمایز میان شرکت‌ها

و ایجادکننده بالقوه مزایای رقابتی میان شرکت‌ها، شهرت است (ماهون^۱، ۲۰۰۲). بر اساس تحقیق (ماهون، ۲۰۰۲) محققان در زمینه‌های بازاریابی، روابط عمومی، و ارتباطات، نشان داده‌اند که شهرت شرکت یکی از عوامل اصلی در افزایش میزان فروش محصولات و خدمات شرکت است. کارکنان اداری و اجرایی و همچنین ذینفعان داخلی و خارجی، از شهرت شرکت برای ارزیابی و تبادل درکشان نسبت به شرکت و واحد تجاری استفاده می‌کنند. بنابراین شهرت خوب می‌تواند به نتایج بهتری برای شرکت بینجامد. ایفای کمیته‌های حسابرسی و کیفیت سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی و گزارش‌های در افزایش این شهرت کمک می‌کند و در نتیجه مزایای رقابتی برای شرکت ایجاد می‌کند. از جمله سایر محصولات و خدمات رقابتی ایجادشده در اثر کمیته‌های حسابرسی و کیفیت سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی ممکن است محصولات باکیفیت و بادوام، تحویل محصولات در سریع‌ترین زمان ممکن و با حداقل هزینه، تأکید بر شئون انسانی، رضایت شغلی و وفاداری بلندمدت و دوطرفه میان سازمان و تمامی ذینفعان به‌خصوص کارکنانش باشد. در نتیجه کمیته‌های حسابرسی و کیفیت سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی شرکت‌ها طیف وسیعی از فعالیت‌های سازمانی، شامل تولیدی و خدماتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد که در نهایت می‌تواند باعث به وجود آمدن مزیت رقابتی آن گردند.

این شواهد از استدلال شرکت‌های مشاور مبنی بر اینکه سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی برای مدیریت شهرت شرکت ارزشمند هستند، پشتیبانی می‌کند. شرکت‌هایی با سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی باکیفیت بالا می‌توانند منافع و انتظارات ذینفعان خود را برآورده کنند و در نتیجه شهرت شرکت را تثبیت کنند زیرا سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی شرکت‌ها را مجبور می‌کنند همان‌طور که ذینفعان انتظار دارند رفتار کنند. این یافته با کار قبلی مطابقت دارد و نشان می‌دهد که ریسک مالی به شهرت شرکت آسیب می‌رساند (برامر و همکاران^۲، ۲۰۰۹؛ برامر و پاولین^۳، ۲۰۰۶؛ فومبرون^۴ و شانلی^۵، ۱۹۹۰). یعنی استقلال بالاتر کمیته حسابرسی کیفیت مدیریت ریسک شرکت‌ها را بهبود می‌بخشد و به نفع تثبیت شهرت شرکت است.

¹ Mahon

² Brammer et al.

³ Pavelin

⁴ Fombrun

⁵ Shanley

فهرست منابع

- ۱) رضایی، فرزین، اکرم فیروزعلیزاده و الهام نورمحمدی، (۱۳۹۹)، "رابطه توانایی مدیریت با اجزاء مدیریت ریسک یکپارچه"، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال دوازدهم، شماره ۴۸، صص ۲۳-۴۱.
- ۲) پوراحمدی، محمدحسین و غلامرضا فرساد امان‌اللهی، (۱۴۰۰)، "تاثیر مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین تامین مالی خارجی و مدیریت سود"، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال سیزدهم، شماره ۴۹، صص ۷۳-۹۵.
- ۳) قادری، صلاح‌الدین و یداله تاروی‌وردی، (۱۳۹۹)، "مدل مدیریت ریسک شرکتی و پیامدهای آن در کنتررا موثر ویژگی‌های سود شرکت"، فصلنامه پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال دوازدهم، شماره ۴۶، صص ۷۷-۱۰۶.
- ۴) نجم روشن، سعید، زهرا نصرالهی و سیدمحمد طباطبایی نسب، (۱۳۹۰)، "شناسایی و رتبه بندی عوامل موثر بر حسن شهرت شرکت های لوازم خانگی"، کاوش های مدیریت بازرگانی، دوره ۳، شماره ۶، صص ۱۰۴-۷۵.
- 5) Albring, S., Robinson, D., & Robinson, M. (2014), "Audit Committee Financial Expertise, Corporate Governance, and the Voluntary Switch from Auditor-provided to Non-auditor-provided Tax Services", *Advances in Accounting*, 30(1), PP.81-94. <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2013.12.007>
- 6) Arun, Th. G., Almahrog, Y. E., & Aribi, Z. A. (2015), "Female Directors and Earnings Management: Evidence from UK Companies", *International Review of Financial Analysis*, 39, PP. 137-146.
- 7) Badolato, P. G., Donelson, D. C., & Ege, M. (2014), "Audit Committee Financial Expertise and Earnings Management: The Role of Status", *J. Account. Econ.* 58, PP. 208-230.
- 8) Beatty, A. K., & Ramesh, J. We. (2019), "The Importance of Accounting Changes in Debt Contracts: the Cost of Flexibility in Covenant Calculations", *Journal of Accounting and Economics*. 33(2), PP. 205-227
- 9) Bédard, J., & Gendron, Y. (2010), "Strengthening the Financial Reporting System: Can Audit Committees Deliver?", *Int. J. Audit.* 14, PP. 174-210.
- 10) Bédard, J., Chtourou, S.M., & Courteau, L. (2004), "The Effect of Audit Committee Expertise, Independence, and Activity on Aggressive Earnings Management", *Auditing: A Journal of Practice & Theory* 23 (2), PP. 13-35.
- 11) Blue Ribbon Committee on Improving the Effectiveness of Corporate Audit Committees. (1999), "Report and Recommendations of the Blue Ribbon Committee on Improving the Effectiveness of Corporate Audit Committees", New York: New York Stock Exchange and the National Association of Securities Dealers
- 12) Brammer, S. J., & Pavelin, S. (2006), "Corporate Reputation and Social Performance: The Importance of Fit", *Journal of Management Studies*, 43(3), PP. 435-455.
- 13) Brammer, S., Millington, A., & Pavelin, S. (2009), "Corporate Reputation and Women on the Board", *British Journal of Management*. 20(1), PP. 17-29.
- 14) Carcello, Joseph V., Hollingsworth, Carl W., Klein, A., & Neal, T. L., (2006), "Audit Committee Financial Expertise", *Competing Corporate Governance Mechanisms, and*

- Earnings Management (February 2006). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=887512> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.887512>.
- 15) Castello, A & Wittenberg-Moerman, R. (2011), "The Impact of Financial Reporting Quality on Debt Contracting: Evidence from Internal Control Weakness Report", *Journal of Accounting Research*, 49, PP. 97-136.
  - 16) Colquitt, L. L., Hoyt, R. E., & Lee, R. B. (1999), "Integrated Risk Management and the Role of the Risk Manager", *Risk Management and Insurance Review*, 2(3), PP. 43-61.
  - 17) Dan S. Dhaliwal, Vic Naiker, Farshid Navissi. (2013), "The Association between Accruals Quality and the Characteristics of Accounting Experts and Mix of Expertise on Audit Committees", *Contemporary Accounting Research* 27(3), DOI:10.2139/ssrn.1548766.
  - 18) Davidson, W. N., Xie, B., & Xu, W. (2004), "Market Reaction to Voluntary Announcements of Audit Committee Appointments: The Effect of Financial Expertise", *J. Account. Public Policy*, 23(4), PP. 279-293
  - 19) Fombrun, C. J., & Shanley, M. (1990), "What's in a Name? Reputation Building and Corporate Strategy", *Academy of Management Journal*, 33(2), PP. 233-258.
  - 20) Galbreath, J. and Shum, P. (2012), "Do Customer Satisfaction and Reputation mediate the CSR-FP Link? ", Evidence from Australia. *Australian Journal of Management*, 37(2), PP. 211-229.
  - 21) General Accounting Office (GAO) (1991), "Audit Committees: Legislation Needed to Strengthen Bank Oversight", Washington, DC: GAO
  - 22) Golshan, N. M., & Rasid, S. A. (2012), "Determinants of Enterprise Risk Management Adoption: An Empirical Analysis of Malaysian Public Listed Firms", *International Journal of Social and Human, Sciences* 6, PP. 119-126.
  - 23) Hall, E. H., & Lee, J. (2014), "Assessing the Impact of Firm Reputation on Performance: an International Point of View", *International Business Research*, 7(12), PP.1.
  - 24) Hoyt, R. E., & Liebenberg, A. P. (2008), "The Value of Enterprise Risk Management: Evidence from the U. S. Insurance Industry, Society of Actuaries", *ERM Monograph Paper*, available at <http://www.soa.org>, accessed 07/01/2013.
  - 25) Hoyt, R. E., & Liebenberg, A. P. (2011), "The Value of Enterprise Risk Management", *Journal of Risk and Insurance*, 78 (4), PP. 795-822.
  - 26) Huang, X., Kang, F., (2018), "Company Reputation and Auditor Choice: Evidence from Fortune 1000 Companies", *Accounting Research Journal*, 31(2), PP. 232-248.
  - 27) Jalilvand et al, (2019), "Implementation of Organizational Risk Management; Identification, Analysis, and Evaluation", *Journal of Asse Management and Financing*, 7(2), PP. 1-24
  - 28) John F. Mahon. (2002), "Corporate Reputation: Research Agenda Using Strategy and Stakeholder Literature", *Business & Society*, 41(4), PP. 415-445
  - 29) Klein, A., (2002), "Audit Committee, Board of Director Characteristics, and Earnings Management", *Journal of Accounting and Economics*, 33(3), PP. 375-400.
  - 30) Liebenberg, A. P. & Hoyt, R. E. (2003), "The Determinants of Enterprise Risk Management Evidence from the Appointment of Chief Risk Officers", *Risk Management and Insurance Review*, 6 (1), PP. 37-52
  - 31) Pagach, D., & Warr, R. (2011), "The Characteristics of Firms that Hire Chief Risk Officers", *Journal of Risk and Insurance*, 78 (1), PP. 185-211.
  - 32) Perez-Cornejo, C., Quevedo-Puente, E. D., & Delgado-García, J. B. (2019), "How to Manage Corporate Reputation? The Effect of Enterprise Risk Management Systems and Audit Committees on Corporate Reputation", *European Management Journal*, 37(4), PP. 505-515.

- 33) Qi, B., & Tian, G. (2012), "The Impact of Audit Committees' Personal Characteristics on Earnings Management: Evidence from China", *Journal of Applied Business Research*, 28(6), PP. 1331–1343.
- 34) Sarbanes-Oxley (SOX) Act (2002), "Public Law No. 107–204, 116 stat. 745, sec 1–1107
- 35) Smith Committee (2003), "Audit Committees, Combined Code Guidance", A Report and Proposed Guidance by the FRC - Appointed Group. London: FRC.

Abstract

[10.30495/faar.2022.1960033.3499](https://doi.org/10.30495/faar.2022.1960033.3499)

The Effect of the Quality of the Enterprise Risk Management System and the Characteristics of the Audit Committee on the Reputation of Companies

Yaghoob Daneshi¹
Ali Esmaealzadeh²

Received: 12/ April/2022   Accepted: 16/ June/2022

Abstract

Over the last several decades, corporate reputation has gained increasing importance for both managers and academics. Research on corporate reputation has generally argued that reputational risk, or risk of reputation loss, stems from all company risks. When a risk drives a firm into a crisis, some stakeholders' interests may go unsatisfied, and the firm's corporate reputation may be eroded. The more effective the enterprise risk management system is, the fewer crises a company will face and the less risk there will be to lose its corporate reputation. The purpose of this study is to investigate the effect of the quality of enterprise risk management system and the characteristics of the audit committee on the reputation of companies listed on the Tehran Stock Exchange. The statistical population of the study is the companies listed on the Tehran Stock Exchange, of which 100 companies were selected as a sample. The results of Tobit regression model test showed that the quality of enterprise risk management system and the characteristics of the audit committee have a significant effect on the reputation of the companies under study.

Keywords: Quality of Enterprise Risk Management System, Characteristics of the Audit Committee, Company Reputation.

---

¹ Department of Accounting, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran ,
E-mail: alies^{۳۰۰۹۱}@gmail.com

² Department of Accounting, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran, Corresponding Author. E-mail: yaghob.daneshi@gmail.com